

L-ARLOĠĠ TAL-BAXA

Wigi Żrafa kien imrobbi Bengħazi. Niesu kienu jirahnu lil-Għarab u hu, meta kiber, baqa' f'dax-xogħol. Il-Għarab darba fis-sena jitqassmu f'xirka meta ssir is safra l-kbira lejn il-Fezzan, Kufra, Tibesti, fuq mijiet ta' igmla biex fis-swieq ta' dawk il-pajjiżi moħbija fir-ramel jixtru avorju (snien) rix tan-gham, tamar, bħur u kulma jgħodd għalihom. Għalhekk jitgħabbew bil-gordi tal-fidda, egħwieq ta' Sqallija, gordi tax-xemx, ta' Maria Teresa, Colonnati u x'naf jien, u biex jiġbru dawn il-flus jirahnu l-fided tan-nisa tagħhom, jekk is-safra tarġa' lura b'wiċċ il-gid min jislef jitħallas bl-imgħax, jekk jiġri xi għawġ, min jislef iżomm il-fidda tar-raham.

Wigi Żrafa stagħna f'dan negozju u fl-aħħar meta ħass-ruħu beda jixjieħ ġabar ġidu u ħaseb li jitlaq minn Bengħazi u jarġa' għal Hal-Qormi fejn kien baqagħlu xi ħadd minn niesu.

Hal Qormi xtara dar qrib ta' San Bastjan, ħa miegħu lil bint oħtu Ġorġa u bejn il-Kappillan, it-tabib u l-ħbieb l-oħra tar-raħal nesa, f'qasir żmien, il-prakan ta' Bengħazi, l-igmla u riħ il-ħamsin.

Meta tgħarrset Ġorġa kitbilha dota sabiħa u taha arloġġ tad-deheb ċkejken kollu smalt u ġawhar li kien wisq għal qalbu għax tifkira tal-Baxa Meħmet Ali li kien iġibu wisq.

Wara t-tieg, il-għarajjes telqu lejn Ruma. Iz-ziju Wig ħal-lsilhom il-vjaġġ u berikhom. Lil Ġorġa qallha: "Ibżagħli għall-arloġġ għax jekk titilfu nitwegħru bl-ikrah."

Inħallikom taħsbu xi vjaġġ ħelu minn Malta għal Ruma, u kemm ġrew u x'raw u xi xtraw fl-ewwel ġimagħtejn. Ix-xitan deffes denbu fl-aħħar ġimgħa għax ħin bla waqt ħallsu l-laħam ta' kemm daħku u ġrew.

Fil-ġnien ta' l-annimali waqfu darba quddiem il-gaġġa ta' l-ingħama u Ġorġa ssaħħret wara l-qabda rix li kellha f'denbha dik il-għasfura daqs ħmar. "Ara tiksiblix rixa minn denbha" qalet lil Bastjan, ili nixtieq waħda għall-kappell—jien nuriha ħbejża u int nittfilha rixa malli tiġi għal idejk."

Bastjan daħak u xtaq jaqtgħalha xewqitha lill-għarusa, imma ma sata' qadd imidd idu lejn denb l-ingħama.

Fl-aħħar il-għasfur donnu tħajjar sewwa għall-ħbejża ta' Ġorġa għax ħareġ rasu minn bejn il-lasti. Imma m'hux lejn il-ħobża qabad iħares, laqtu aktar it-tlellix ta' l-arloġġ li Ġorġa kellha meħmuż f'sidirha. Hin bla waqt, leħħa ta' berqa, l-ingħama tat daqqa ta' munqar u l-arloġġ ma deherx iżjed.

Ġorġa għajtet għajta tal-biża': "l-arloġġ, Bastjan, serqithuli l-ingħama".

Bastjan twerwer imma ma setax ħilief iwaddab qabda żrar lejn il-gaġġa u jgħajjat lill-gwardjan li ma kienx fil-bogħod.

Meta sama' x'ġara, il-gwardjan ma sabx x'jagħmel—"Min qalilkom tersqu lejn il-gaġġa? - Ara xhemm miktub - Dak animal perikuluż - Sinjur qalbi, jekk l-arloġġ belgħu nistennew li jneħħih minn wara - x'nista' ngħidlek? Jien nagħmel li nista' u kull jum niġbor dak li jħammeġ u malli nara l-arloġġ ingibhulek.

"Jekk iġġibli l-arloġġ hemm 200 frank għalik u ta' kull jum għandek 10 franki jekk tagħti daqqa ta' għajn għalli jista' jkun.

Il-għarajjes ma ħarġux aktar mil-lukanda ħilief biex iħarsu lejn l-ingħama li sabuha dejjem iddur fil-gaġġa donnu ma ġara xejn.

Bastjan kien kull jum jiltaqa' mal-gwardjan bil-10 franki f'idu biex jisimgħu jgħid: "niente, signore".

Għodwa waħda jasal il-gwardjan imbegħiren bla beritta - "Signore l'orologio trovato"

Bastjan bid-dmugħ f'għajnejh ħareġ karta ta' mitejn frank u ħa f'idu l-arloġġ imqartas f'biċċa karta strazza.

Il-ferħ ta' Ġorġa, id-deħxa ta' Bastjan, ir-roġħda tal-gwardjan kien fihom x'tara. L-arloġġ kien insab fil-gaġġa moħbi f'rokna mudlama bejn żewġ ġebliet.

Bastjan mar bih għand arluġġar u talbu jara fihx xi ħsara u jaħseb li jagħtih tindifa kif imiss. L-arluġġar qallu jgħaddi il-għada u jgħib miegħu 100 frank.

L-arloġġ raġa' f'idejn Ġorġa', ileqqq u nadif donnu għadu ġej minn għand il-Baxa.

Il-għada l-għarajjes qatgħu l-passaġġ lejn Malta u b'wiċċ il-ġid waslu Hal Qormi fejn iz-ziju Wiġ kien ilu jistennihom ħmistax.

Wara li feraħ bihom bla qies, stagħġeb mhux ftit meta sabhom mixruba t-tnejn donnhom qamu minn marda.

Hawn beda l-kliem b'ieħor u ħarrfu kemm felħu imma l-ewwel wrewh kien l-arloġġ tal-Baxa f'kaxxa miksija bil-bellus aħmar. L-ingħama, u t-taqtigh ta' qalb ma semmewhom xejn u z-ziju Wiġ ma riedx jaf aktar meta ra li reġgħu ġew f'tagħhom; għax bil-ftit il-ftit kollox intesa u l-għarajjes għammru u tam-mru u maż-żmien iz-ziju Wiġ tgħaxxaq bl-ewwel sabi ta' Ġorġa u ma kienx irid jarah jitbiegħed minn għajnejh sa ma kiber u beda jinbxu.

T. Z.